

МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ

Шевнюк Олена Леонідівна

доктор педагогічних наук, професор кафедри образотворчого мистецтва,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова,
o.l.shevnyuk@npu.edu.ua

Провідним інструментом реалізації змісту навчання образотворчого мистецтва студентів закладів вищої художньої освіти є дидактичні методи. Як зазначають класики дидактики, зокрема, В. Бондар, метод навчання – це спосіб взаємозумовленої й послідовної діяльності викладача і студентів, спрямованої на реалізацію мети навчання й опанування змісту освіти [1]. Педагогічної інновативності дидактичні методи набувають шляхом ресурсного забезпечення сучасними інформаційними засобами. Потужні медіа-засоби надають безмежні можливості для творчого розвитку особистості майбутнього художника. На підставі наших багаторічних досліджень можемо стверджувати, що основними перевагами застосування медіа-технологій є: візуалізація знань, наступність різних прийомів репрезентації інформаційних матеріалів, індивідуалізація та диференціація навчання, можливість здійснювати самоконтроль, самотренінг, саморозвиток, посилення мотивації до навчання, оптимізація навчального часу, формування інформаційної культури студентів [2].

За методичним призначенням у навчанні студентів образотворчого мистецтва застосовуються такі навчальні засоби: електронні посібники, інформаційні програми оволодіння теоретичним матеріалом і категоріальним апаратом образотворчого мистецтва; програми, спрямовані на розвиток творчих здібностей студентів; віртуальні інструменти навчання рисунку, живопису, скульптури, композиції тощо; відеофільми віртуальних екскурсій та майстер-класи митців сучасності; імітаційні програми віртуальних тривимірних світів; діагностувальні комплекси самоперевірки та самоконтролю навчальної діяльності; соціально-комунікативні застосунки віртуального спілкування молодих художників; методи комп'ютеризації графічної діяльності як засоби створення авторських композицій [2].

Провідною формою реалізації у закладах вищої художньої освіти методу пояснювально-ілюстративного викладання є лекція-візуалізація та лекція-екскурсія з послідовністю в репрезентації навчального матеріалу, грамотним добром ілюстрацій, переконливими прикладами. Вона є основним типом лекцій із дисциплін історії мистецтв, академічного рисунка та живопису, скульптури, композиції. Перекодування навчальної інформації у візуальний образ з лаконічною репрезентацією навчального матеріалу, виразними смисловими акцентами, асоціативністю мислення, розгорнутим вербальним коментуванням найефективніше здійснювати з використанням інструментів You Tube. Можливість актуалізації методу проблемного викладання підсилює пізнавальну активність студентів за допомогою створення проблемної ситуації з аргументованим і

доказовим пошуком шляхів її розв'язання, формує самостійність мислення та професійну мотивацію.

З метою інтенсифікації процесу ухвалення художнього рішення в групі через зіставлення різних точок зору застосовується метод дискусії як спосіб організації навчальної діяльності викладача і студентів на основі активного їх залучення до колективного діалогу. Таку дискусію продуктивно організовувати в умовах дистанційного навчання за допомогою програмних інструментів Parlay, що дає змогу навчити студентів висловлювати свої думки й відстоювати їх, розуміти та приймати іншу позицію.

Методи вправ і лабораторного практикуму як практичні інструктивно-репродуктивні методи навчання образотворчого мистецтва передбачають послідовне актуалізування знань, інструктування, демонстрування, педагогічний рисунок і самостійне виконання дії до досягнення заданого результату. Зазвичай, застосовуються індивідуальні вправи, вправи за зразком і варіативні вправи (наприклад, на заняттях із композиції вправи на стилізування зображення, на абстрактні асоціації, на перетворення площинної композиції в об'ємну та інші). В умовах дистанційного навчання такі тренувальні вправи можливо реалізувати на платформі LearningApps.org, проте без можливості онлайн оцінювання.

Основним продуктивним методом навчання образотворчого мистецтва є методи роботи з природи, з пам'яті, за уявленням та уявою. Робота з відео матеріалами CroquisCafe уможливує в дистанційному навчанні не лише звичайне споглядання природи, але й перехід від відображення окремих характеристик предмета до повного узагальненого уявлення про нього. Послідовність зорових оцінок у навчальному зображенні з природи має бути скерована викладачем і підпорядкована певній системі. Робота з професійними відео референсами пробуджує інтерес студентів до аналітичної роботи.

Метод педагогічного рисунку є способом організації навчальної діяльності студентів з образотворчого мистецтва, що ґрунтується на особистому ілюструванні викладачем усного викладання навчального матеріалу. У дистанційному навчанні його реалізувати можна за допомогою віртуальної дошки Jamboard. Її інструментарій достатній для активізації процесу художнього мислення студентів, осмислення прийомів створення зображення, опанування послідовності його виконання та виявлення можливих ускладнень у цьому процесі. Рисунок на Jamboard є синхронним в часі, має спрощений характер зображення, лаконічний з акцентом на головних його особливостях.

Метод проектів є способом організації навчальної діяльності, спрямованої на розв'язання художньої проблеми, оформленої у вигляді певного кінцевого продукту. Важливе значення при цьому належить організації проектної діяльності щодо розв'язання проблеми і практичному застосуванню результатів. У навчанні образотворчого мистецтва проекти можуть активно застосовуватися в навчанні монументального живопису (оформлення простору громадської споруди), книжкової графіки (проекти видань дитячої книги), скульптури тощо. Досвід показує, що презентація таких проектів на віртуальній стіні Padlet, модерованій всіма учасниками з можливістю активного коментування та

оцінювання, дозволяє активізувати творчу комунікацію студентів, обмін думками, їхнє критичне мислення, формувати вміння професійно оприлюднювати результати художньої діяльності.

Продуктивною формою репрезентації потужності інформаційних технологій у навчанні студентів образотворчого мистецтва є електронне портфоліо студента. Створене з використанням сучасних інструментів Keynote, Canva, Prezi, Crello, воно підсумовує результати пройденого навчального і творчого шляху протягом усього періоду навчання у закладі вищої освіти або вивчення окремої навчальної дисципліни, орієнтує на здатність продуктивно репрезентувати свої творчі досягнення в умовах сучасного конкурентного ринку праці шляхом генерування провідної образно-пластичної ідеї цифрового документа та індивідуального стилю художницької діяльності.

Активне задіяння різноманітних інформаційних інструментів до процесу навчання студентів закладів вищої художньої освіти образотворчого мистецтва в умовах дистанційного навчання забезпечує осучаснення освітнього процесу, врахування особливостей і зацікавлень покоління, до якого належать студенти, особистісну орієнтацію навчального процесу, можливість врахування різних рівнів їхньої готовності до навчання, послідовне планування навчального матеріалу, свідоме проєктування перспектив професійного зростання. Мотивація до застосування сучасних інформаційних методів навчання ефективна за допомогою одночасного виконання образотворчих навчальних традиційними та комп'ютерними технологіями, що суттєво збагачує можливості образотворчої мови студентів та сприяє активізації креативного мислення.

Список використаних джерел

1. Бондар В. І. Дидактика. К., Либідь, 2005. 264 с.
2. Шевнюк О. Л. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах: навч. посіб. К., Освіта України, 2017. 317 с.

ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЙ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ ЗЗСО

Шмигер Галина Петрівна

кандидат біологічних наук, доцент кафедри інформатики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
shmyger@fizmat.tnpu.edu.ua

Довга Уляна Анатоліївна

магістрантка спеціальності Середня освіта (Інформатика),
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
shipula1998@ukr.net

Якщо ми хочемо, щоб учні ЗЗСО знайшли себе в складному, непередбачуваному світі ХХІ століття, ми повинні зосередитися на підвищенні їх навчальних досягнень шляхом застосування інноваційних підходів до навчання у школах. Відомо, що коли вчитель та учні однаково розуміють мету та очікувані результати навчання, то процес навчання стає ефективнішим. Але оскільки